

En vikingatida stensättning i

Vällsta

Arkeologisk undersökning av en stensättning
på gravält RAÄ 84, Ed socken, Upplands Väsby
kommun, Uppland.

Richard Grönwall
Rapport 2004:7

En vikingatida stensättning i

Vällsta

Arkeologisk undersökning av en stensättning
på gravfält RAÄ 84, Ed socken socken,
Upplands Väsby kommun, Uppland.

Richard Grönwall
Rapport 2004:7

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.lansmuseum.a.se

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6
Hemsida www.lansmuseum.a.se

Tidaxel: Mats Vänehem

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Göran Werthwein
Produktion av planer: Richard Grönwall
Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Stockholm 2004

Innehåll

Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Topografi och fornlämningsmiljö	8
Målsättning och metod	9
Resultat	9
<i>Brandlagret i A1 och brandlagret/keramikkoncentrationen A1:1</i>	10
<i>Stolphålet (?) A1:2</i>	10
<i>A2, A3 och A4</i>	10
<i>Fynd</i>	10
<i>Osteologisk analys av benmaterialet</i>	11
Diskussion och tolkning	11
Referenser	12
Tekniska och administrativa uppgifter	13

Figurförteckning

Fig. 1. Blå kartan med RAÄ 27 markerat	6
Fig. 2. Ekonomiska kartan	7
Fig. 3. Stenpackning A1	9

Bilagor

Bil. 1. Schakt- och anläggningsplan	14
Bil. 2. Planer och profiler	15
Bil. 3. Anläggningslista	18
Bil. 4. Fyndlista	19
Bil. 5. Bältesväska	20
Bil. 6. Osteologisk analys	20

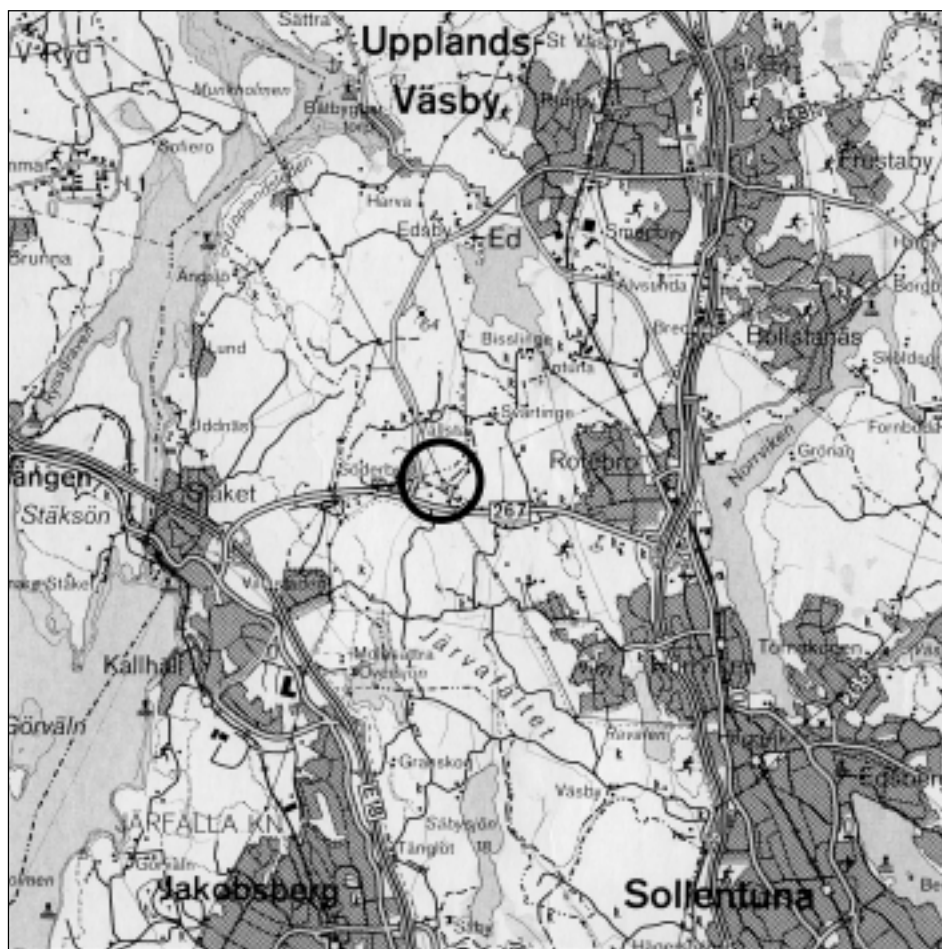

Fig 1. Undersökningsområdet markerat på Blå kartan, skala 1:100 000.

Sammanfattning

Stockholms läns museum har under maj månad 2003 undersökt och borttagit en stensättning (A1) samt två härdrester (A2 och A3) vid RAÄ 84 i Vällsta, Ed socken, Upplands Väsby kommun, Uppland.

Stensättningen innehöll de brända benen efter minst två individer vilka hade gravlagts i två separata brandlager. I det större centrala brandlagret fanns resterna efter en vuxen individ, 18-44 år gammal. I brandlagret påträffades sex stycken bronsbeslag. Liknande beslag har påträffats i bland annat Birka och har sannolikt suttit på ett bälte eller en bältesväska. Fyndtypen kan dateras till sen vikingatid och förekommer huvudsakligen i mansgravar.

Det mindre brandlagret (A1:1) påträffades i kanten av stensättningen och innehöll en yngre individ, 5-24 år gammal. I brandlagret fanns även en koncentration av keramik vilket utgjorde resterna efter ett större kärl. Begravningen tolkas vara en sekundär begravning i förhållande till den mer centrala gravläggningen. Hur mycket senare den yngre individen gravlagts kunde dock inte fastställas.

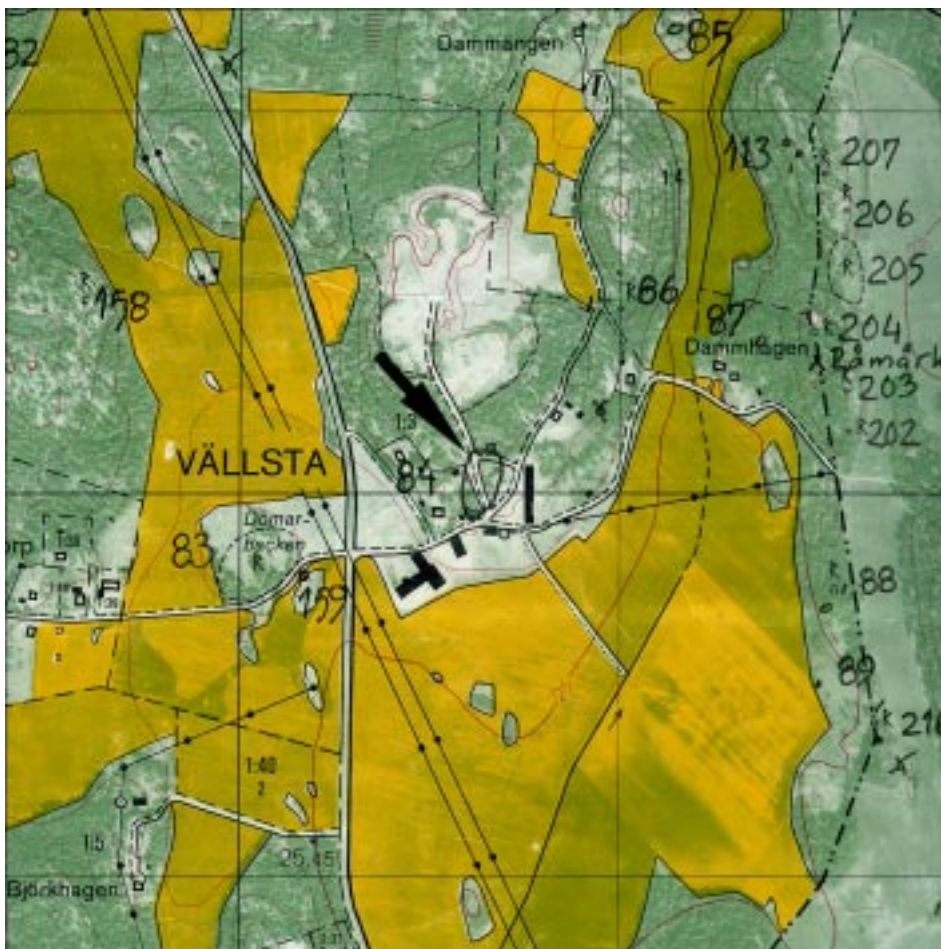

Fig 2. Undersökningsområdet markerat på Ekonomiska kartan, skala 1:10 000.

Vid undersökningen konstaterades ytterligare minst en stensättning kvarligga inom gränsen för gravfältet RAÄ 84 (A4). Denna var rund, cirka fem meter i diameter och låg strax sydväst om A1.

De två härdresterna (A2 och A3) innehöll sotig mo samt enstaka skärvig och skörbränd sten. I A3 påträffades järnfragment vilka eventuellt utgjort en sölja.

Bakgrund

D.A. Mattsson AB planerar att uppföra ett nytt kontorshus på platsen för RAÄ 84 i Ed socken, Upplands Väsby kommun, Uppland. Då det var osäkert hurvida lämningar från ett tidigare registrerat gravfält (RAÄ 84) kvarlåg på platsen, beslutade Länsstyrelsen om en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll i samband med markarbetena (Lst dnr 2021-02-14244). Vid förundersökningen under hösten 2002 påträffades en stensättning, drygt 5 meter i diameter och 0,4 meter hög. Stensättningen var belägen i en svag sydslutning strax söder om en mindre kontorsbyggnad. Vid förundersökningen avlägsnades de södra delarna av

stenpackningen varpå ett brandlager framkom, dock utan att några fynd eller ben påträffades. På en yta strax söder om stensättningen framkom ytterligare två anläggningar vilka preliminärt tolkades vara härdar (Grönwall 2002:3).

Under vintern 2002 fattade Länsstyrelsen beslut om tillstånd att ta bort de påträffade anläggningarna på villkor att detta skulle ske i samband med en arkeologisk slutundersökning av lämningarna, bekostad av exploatören (Lst dnr 2021-02-78900). Undersökningen har utförts av Stockholms läns museum under maj 2003.

Topografi och fornlämningsmiljö

Vällsta gård ligger på ett moränimpediment omgivet av brukad åkermark, våtmarker och skogsområden cirka 4 km sydväst om Upplands Väsby samhälle (SGU 1965). Gården har med all sannolikhet förhistoriska rötter då två större järnåldersgravfält ligger eller har legat i anslutning till platsen (RAÄ 83 och 84, fig 2). Om den förhistoriska bebyggelsen legat på samma plats som den nutida är dock inte känt. Under järnåldern har Vällsta legat cirka en kilometer väst om den då viktiga farleden mellan Östersjön och Mälaren. På grund av landhöjningen kom vattenleden dock att förlora i betydelse vid ingången till medeltid. Att vattenvägen över dagens Norrviken, Edssjön och vidare mot Mälaren varit viktig återspeglas inte minst av de många gravfält och bebyggelse lämningar som finns registrerade längs sträckan (Andersson 1994:67).

Första gången vi möter Vällsta i skrift är 1409 då det skrivs "Widherløsta" och senare (1477) "Wedheløsta" (Ferm, Johansson & Rahmqvist 1992:308). Fram till 1872 hörde Vällsta till Sollentuna socken, men kom från och med detta år att överföras till Ed socken, till vilket det än idag tillhör (a.a.:290).

Gravfältet RAÄ 84 benämndes inför undersökningen i Fornminnesregistret (FMR) som "uppgift om gravfält" då de cirka 15 gravar som påträffades vid den första inventeringen på 1950-talet inte längre kunde observeras vid inventeringen 1980. Det antogs då att gravfältet försvunnit i samband med de vägar och byggnader som uppförts på platsen sedan det första inventeringstillfället. Av denna anledning hade Riksantikvarieämbetet uppgivit till Länsstyrelsen i Stockholm att RAÄ 84 skulle avföras ur det officiella Fornminnesregistret. Då lämningar påträffades vid den ovan nämnda förundersökningen kan detta inte längre anses vara aktuellt.

Gravfältet "Domarbacken" (RAÄ 83) som ligger på den andra sidan av Mälärvägen och cirka 250 meter väst om RAÄ 84, har sannolikt även det hört till det forntida Vällsta. Då gravfältet aldrig har varit föremål för några arkeologiska undersökningar är dess ålder inte känd men utifrån gravarnas yttre form och gravfältets läge kan det preliminärt dateras till yngre järnålder.

Perifert kring gården Vällsta ligger ytterligare ett antal lämningar vilka utgörs av stensättningar eller stensättningsliknande lämningar (RAÄ 86, 87, 88, 89, 158 och 159). Ingen av dessa har undersökts.

Målsättning och metod

Inför undersökningen uppmärksammades förhållandet att Vällsta under den yngre järnåldern tycks ha haft två gravfält (se ovan). Detta är inte unikt för platsen men varför man valt att gravlägga sina döda på två olika platser är inte helt klarlagt. Orsakerna kan exempelvis vara en flytt av gården, bybildning med olika gravfält för de i byn samverkande gårdarna eller sociala skillnader inom gården/byn. Det primära syftet med undersökningen av stensättningen var därför att datera samt om möjligt tolka den/de gravlagdas sociala ställning.

Stensättningen gavs anläggningsnummer 1 och ytterligare anläggningar/konstruktioner påträffade i anslutning till denna gavs undernummer (A1:1 etc.). Anläggningen indelades och grävdes ut i kvadranter.

De båda härdar som påträffades söder om stensättningen grävdes ut separat och gavs anläggningsnummer 2 och 3. Alla anläggningar inmättes med totalstation och ritades i plan och profil. Valda moment, konstruktioner och detaljer fotograferades. Alla påträffade fynd tillvaratogs, dock inte sådana som bedömdes vara av uppenbart recent ursprung, exempelvis ytligt förekommande tegelfragment.

Materialet från brandlagret sällades, dock ej övrigt fyllnadsmaterial. Ett flertal kolprover insamlades i syfte att datera anläggningen med hjälp av en ^{14}C -analys. Då en arkeologisk datering möjliggjordes av i anläggningen påträffade fynd, har dock inget prov analyserats. Kolproverna har sparats för eventuella framtida analyser.

Valda fynd har konserverats av Atm vid Riksantikvarieämbetet.

Benmaterialet har genomgått en osteologisk analys av Margareta Boije vid Stockholms läns museum.

Resultat

Stensättningen (A1) var belägen i ljusbrun, grusig morän bortsett från de östra och västra delarna vilka låg direkt på det underliggande berget (fig 3).

Då anläggningen rensades fram i sin helhet befanns den vara rund till formen, cirka 6 meter i diameter. Stenpackningen bestod av 0,1-1 meter stora stenar och en antydning till kantkedja observerades i anläggningens nordvästra del. Anläggningen hade troligen påverkats av senare tiders markingrepp och stenpackningens södra delar hade delvis avlägsnats under förundersökningen.

Fig 3. Stenpackningen syntes tydligt efter framrensningen. Foto Richard Grönwall.

Endast ett fåtal meter väst om A1 låg en källare. Denna skulle enligt en anteckning i FMR vara uppförd i en därmed förstörd grav och sannolikt har material från denna anläggning kommit att läggas ovanpå A1 vid byggandet av källaren.

Brandlager i A1 och brandlagret/keramikkoncentrationen A1:1

Det brandlager som påträffades vid förundersökningen i anläggningens södra del konstaterades vara cirka 1,5 x 1,6 meter stort och 0,1 meter tjockt (bil 3). Fyllningen utgjordes av sotig och kolbemängd grusig mo. I brandlagret påträffades brända ben, enstaka keramikfragment, en järnbrodd (ID11) samt sex stycken bronsbeslag (ID17-22, se *Fynd* nedan).

Cirka 1 meter öst om det större brandlagret påträffades i och under stenpackningen ytterligare ett brandlager, 0,6 meter i diameter och 0,1 meter tjockt (A1:1). I fyllningen av sotig och kolbemängd mo påträffades brända ben samt resterna av ett keramikkärl. Anläggningen var delvis belägen direkt på det underliggande berget.

Stolpbålet (?) A1:2

Centralt i stensättningen påträffades en trolig stenskoning, cirka 1 meter i diameter, bestående av 0,45-0,2 meter stora stenar (bil 2-3). Fyllningen bestod av mörkbrun mylla/mo. Strax söder om anläggningen påträffades ett järnfragment vilket möjligen kan utgöra en del av en brodd (ID10).

A2, A3 och A4

Sydöst om A1 påträffades vid förundersökningen två anläggningar vilka preliminärt tolkades vara härdar, A2 och A3 (bil 1). Vid utgrävning av anläggningarna kunde dessa konstateras vara cirka 0,1 meter djupa och bestå av en fyllning av svart, sotig, grusig mo med inslag av skärvig och skörbränd sten. Båda anläggningarna hade oregelbunden form och tolkas även efter utgrävning utgöra härdrester (bil 3). I A3 påträffades järnfragment vilka möjligen kan ha utgjort en sölja (ID9 & 12).

Fig 4. Stensättning A4 från NV. Kantkedjan var synlig i väster. Foto Richard Grönwall.

Cirka 40 meter syd-sydväst om A1 påträffades ytterligare en anläggning vilken tolkas vara en stensättning, A4 (bil 3). Denna var belägen i en sydvästs lutning vilken tidigare varit bevuxen av större almträd. Strax innan fältundersökningen hade dessa beskuren, varför delar av anläggningen nu tydligt framträdde. Anläggningen var rund, cirka fem meter i diameter med 0,3-0,8 meter stora stenar. I den sydvästra delen kunde en tydlig kantkedja observeras (fig 4).

Fynd

I brandlagret påträffades, som ovan nämnts, sex stycken bronsbeslag. Fyra av dessa var fyrflikiga (ID17, 18, 19 & 21) medan två var hjärtformade (ID20 & 22). Samtliga beslag var ornerade och hade hakar på baksidan.

De fyrflikiga beslagen var alla defekta med två eller fler brutna, bladformade uddar (fig 5). Den ursprungliga storleken uppskattas ha varit cirka 18 x 18 mm. Ornamentiken utgjordes av slingerornamentik i form av flätade band.

De katthuvudformade beslagen var cirka 10 x 10 mm stora. Ornamentiken utgjordes av ett i mitten korsformigt mönster samt tvärställda skårar längs kanterna (fig 5).

Båda beslagstyperna har formmässigt östeuropeiska förebilder, men då ornamentiken på åtminstone de fyrflikiga beslagen är av skandinavisk typ är dessa med all sannolikhet tillverkade inom detta område. Beslagen har paralleller från bland annat Birka och har sannolikt suttit på en bältesväska eller ett bälte (Arbman 1940:91, Arwidsson 1984:148, bil 5).

I brandlagret påträffades även en skobrodd av järn (ID11). Ytterligare ett järnföremål vilket möjligen utgör resterna av en brodd påträffades strax norr om brandlagret (ID10).

I det större brandlagret påträffades endast enstaka fragment av keramik. I A1:1 påträffades dock rikligt med keramik från ett större kärl, vars diameter uppskattas ha uppgått till cirka 0,7-0,6 meter. Mynningen har varit utsvängd och kärlet har sannolikt haft en rund botten.

Osteologisk analys av benmaterialet

Benmaterialet har analyserats av osteolog Margareta Boije vid Stockholms läns museum (bil 6). Av analysen framgår att de identifierbara ben som påträffades i det större brandlagret alla kommer från en vuxen individ, 18-44 år gammal.

De ben som påträffades i A1:1 befanns avvika från benen i det större brandlagret. Troligen rör det sig här om en yngre individ, 5-24 år gammal, samt ben från en hund.

Ingen av individerna har utifrån det analyserade benmaterialet kunnat könsbestämmas.

Diskussion och tolkning

Stensättningen A1 innehåller brända ben efter två individer, en vuxen och en yngre. Ingen av individerna har utifrån benmaterialet kunnat könsbestämmas. Då någon blandning av ben från äldre och yngre individ inte kunde observeras, har de båda individerna sannolikt bränts var och en för sig. Om individerna gravlagts vid samma tillfälle eller ej är inte känt. Det faktum att A1:1 påträffades i kanten av stenpackningen skulle dock kunna vara en indikation på att denna är sekundär i förhållande till det större brandlagret.

Tillsammans med den yngre individen i A1:1 har även fått följa en hund på gravbålet. Då storleken på brandlagret överensstämmer med keramikkrälets kan det antas att

Fig 5. överst: fyrflikspänne
underst: katthuvudformat spänne,
skala 2:1. Foto: Göran Werthwein.

benen, tillsammans med sot och kol från gravbålet, har lagts i kärlet varpå detta placerats i kanten av stensättningen. Då kärlet täckts med sten har kärlet krossats.

Både de fyrflikiga och hjärtformade beslagen har östliga eller orientaliska förebilder och är en förhållandevis vanlig föremålstyp i vikingatida högreståndsgrovar i Norden (Arne 1911:1-66, Andersson 1994:61). Ornamentiken på åtminstone de fyrflikiga beslagen är av otvetydig skandinavisk karaktär. De har troligen suttit på en s.k. bältesväska av den typ som påträffats i Birka (bil 5). Bältesväskor är vanligen förekommande i mansgravar, varför det kan antas att benen i det större brandlagret kommer från en man (Andersson 1994:62).

Utifrån beslagen dateras A1 till 900-talet. Då inga daterbara föremål påträffades i A1:1 är det osäkert om dateringen gäller även för denna. Det får dock anses som sannolikt att de döda haft någon form av relation till varandra, varför det tidsmässiga avståndet inte bör vara alltför betydande dem emellan.

Den påträffade stensättningen A4 visar att gravfältet RAÄ 84 inte kan avskrivas ur Fornminnesregistret. Det finns all anledning att förvänta sig att fler gravar kan påträffas vid eventuella framtida markingrepp på platsen. De båda härdresterna A2 och A3 kunde inte dateras och det är därför oklart i vilket sammanhang de skall ses. Det finns dock anledning att förvänta sig att även anläggningar av boplatskaraktär kan finnas på ytorna till Vällsta gård.

Efter avslutad undersökning kvarstår frågan om varför det vid Vällsta under järnåldern funnits två gravfält. Den grav som nu undersökts har dock konstaterats innehålla kvarlevorna av åtminstone en person vilken tillhört det övre samhällsskicket under 900-talet i Ed socken.

Referenser

- Andersson, G. 1994. En ansedd familj. Vikingatida välstånd i Antuna. *Arkeologi i Attundaland* (Kyhlerberg red.). Studier från UV Stockholm. Skrifter nr 4. Riksantikvarieämbetet. Stockholm 1994.
- Arbman, H. 1940. *Birka: Untersuchungen und Studien. 1, Die Gräber: Tafeln*. Stockholm 1940.
- Arne, T. J. 1911. Sveriges förbindelser med Östern under vikingatiden. *Fornvännen*, årgång 6, 1911. Meddelanden från K. Vitterhets historie och antikvitets akademien. Stockholm 1911.
- Arwidsson, G. 1984. *Birka: Untersuchungen und Studien. II:1, Systematische Analysen der Bräberfunde*. Motala 1984.

Gräslund, A-S. 1975. Vikingatidsväskan från Rösta i Ås. Jämten. *Heimbygdas årsbok 1975-1976*. Årgång 69.

Grönwall, R. 2002. *Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll på det tidigare gravfältet RAÄ 84 vid Vällsta, Eds socken, Upplands Väsby kommun, Uppland*. PM 2002-12-11. SSLM dnr 2002:059. Stockholms läns museum 2002.

Kartmaterial

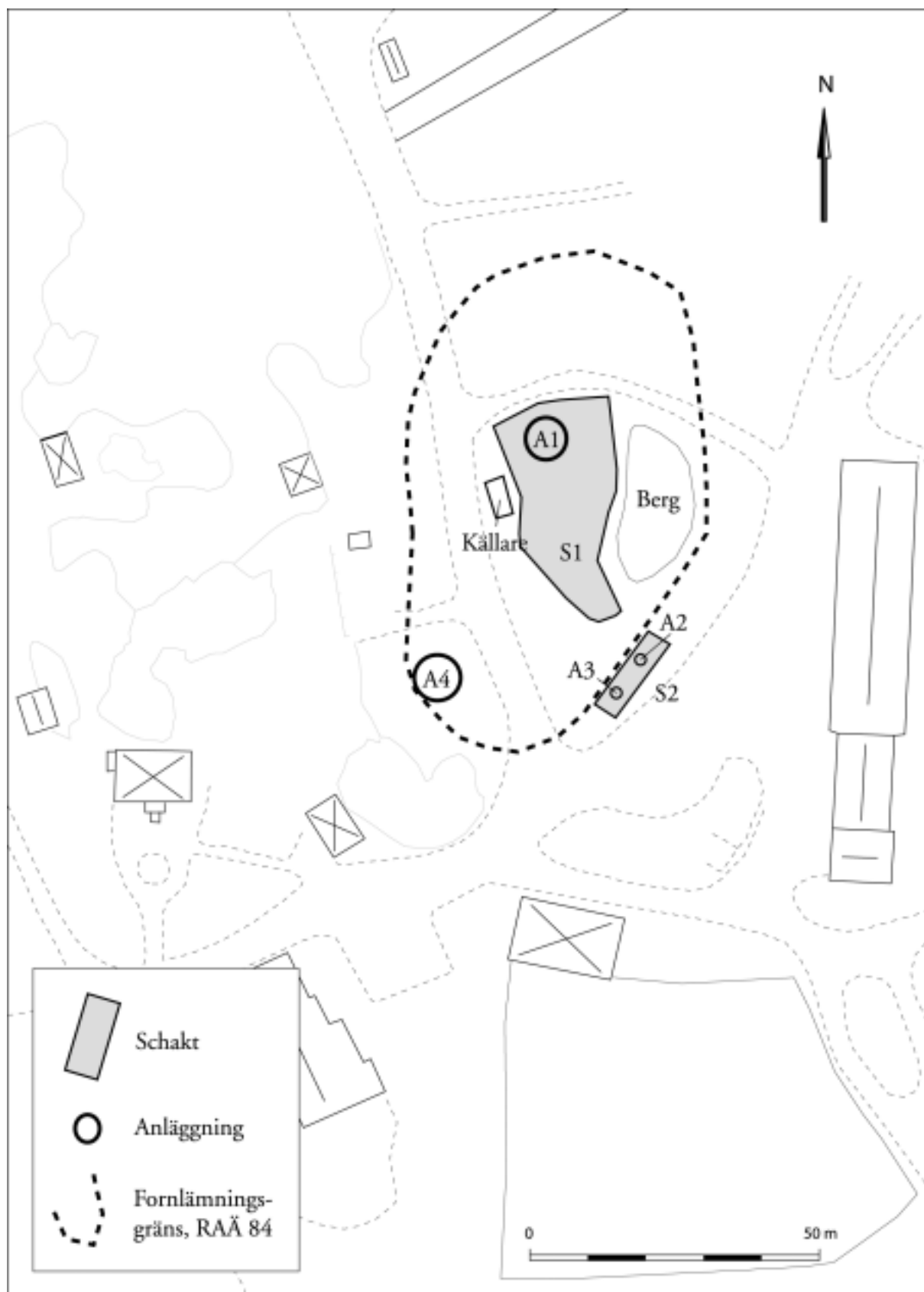
Geometriska kartan över Hersby och Kummelby, 1715.

SGU. 1965. *Geologiska kartbladet*. Stockholm NV serie Ae nr 2. Sveriges geologiska undersökning. Stockholm 1965.

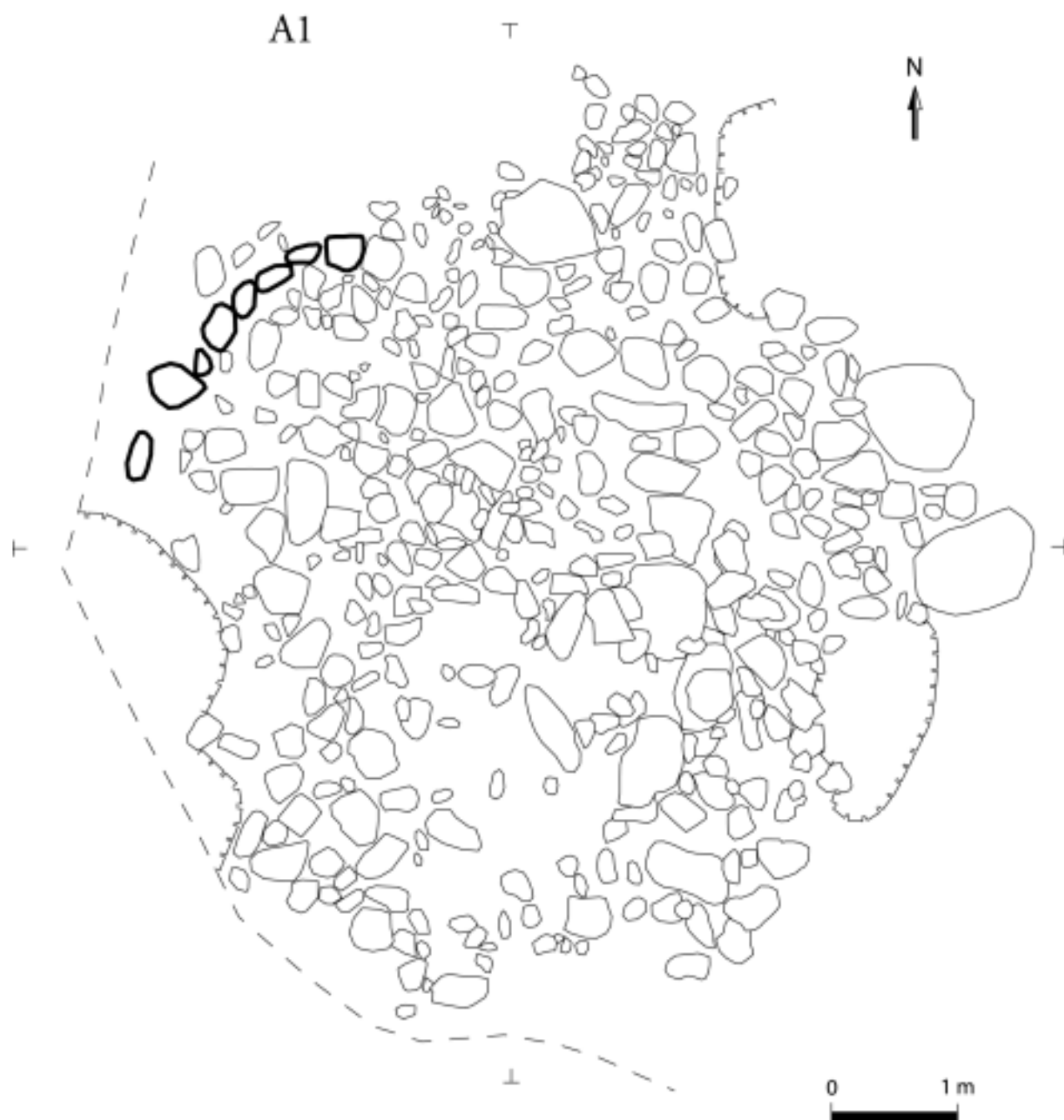
Tekniska och administrativa uppgifter

Stockholms läns museum dnr:	2003:226
Länsstyrelsens dnr:	2021-02-78900
SSLM projektnr:	53240
Landskap:	Uppland
Kommun:	Upplands Väsby
Socken:	Ed
Ekonomiska kartan:	10I 9d Sollentuna
Belägenhet:	X659800 Y161613 (RT 38)
Arkeologisk personal:	Richard Grönwall, projektansvarig Åsa Berger Josabeth Leidi
Osteologisk analys:	Margareta Boije
Undersökningsperiod:	Maj 2003
Arkivmaterial:	Förvaras på Stockholms läns museum

Bilaga 1. Schakt- och anläggningsplan

Bilaga 2. Planer och profiler

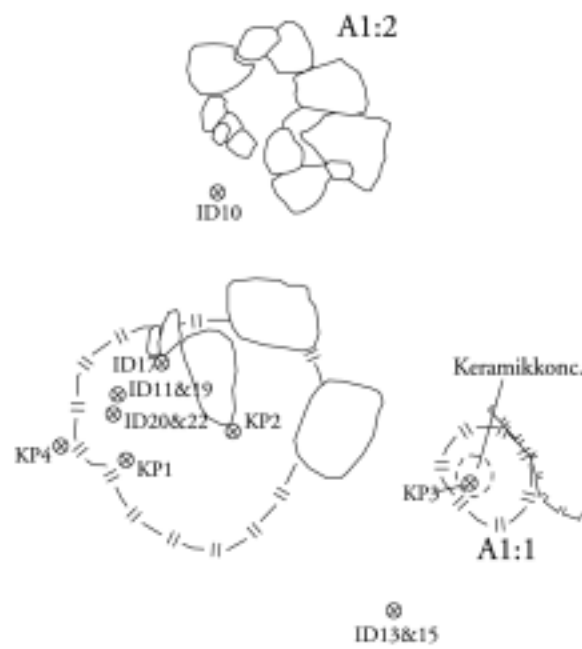

T

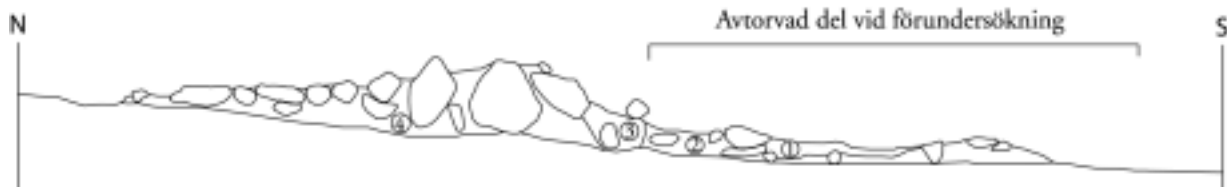

T

T

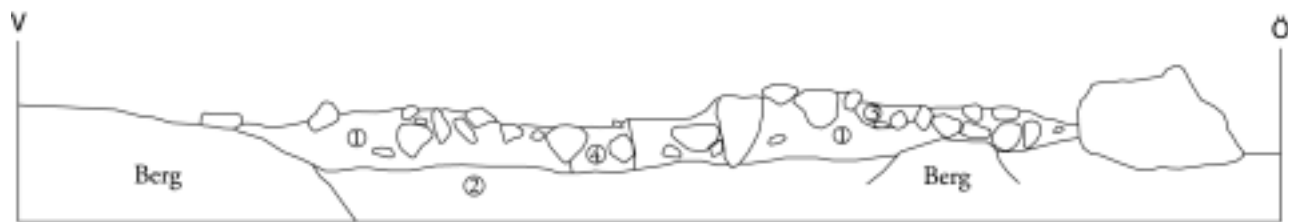

⊥

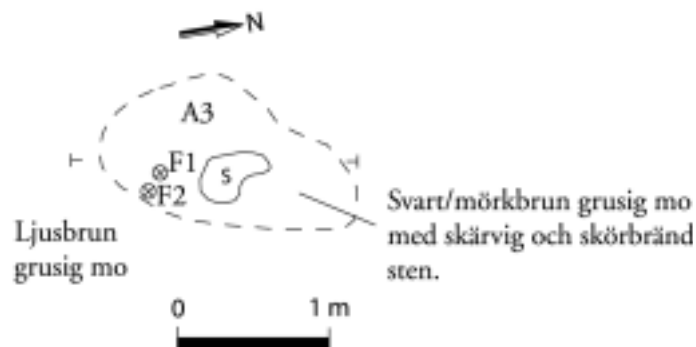

1. Brandlager
2. Mörkbrun moig morän
3. Gråbrun grusig lera
4. Gråbrun grusig mo

1. Mörkbrun moig morän
2. Ljusbrun moig morän
3. Mörkfärgning
4. Gråbrun grusig lera

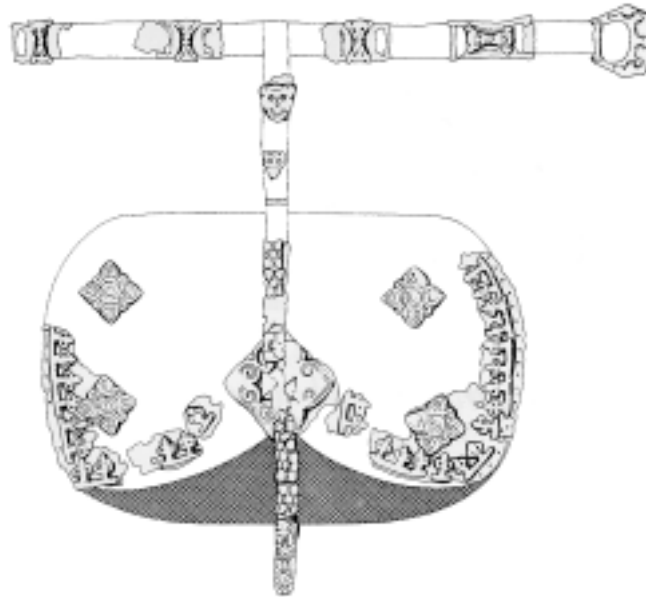
Bilaga 3. Anläggningslista

Anl	Typ	Längd x bredd i m.	Beskrivning	Fynd	Anmärkning
1	Stensättning	6 x 6	Anläggningen belägen i svag sydslutning. I NV tydlig kantkedja bestående av 8-9 st 0,4 m stora stenar. Kantkedja saknas i övrigt. I samband med att en källare uppförts strax SV om A1 har anl troligen kommit att skadas. Fyllnadsmassor från källaren har påförts anl V del. I V, NÖ och ÖSÖ fanns berg i dagen och A1 har uppförts i svackan mellan dessa ytor. Enskiktad stenpackning, centralt två-skiktad. Stenstorlek i packningen 1,0-0,1 m. Inslag av skärvig sten. Fyllningen bestod av mo, mörän samt grusig mo. Centralt i anl ett parti med lera. I anl S del ett brandlager, 1,6x1,5 m stort och 0,1 m tjockt. I botten opåverkad ljusbrun morän.	Brända ben, bronsbeslag, järnbrodd, keramikfragment, kvarts, järnfragment.	
1:1	Benkonc.	0,6 x 0,6	Benkoncentration med sot och kol samt rester av en urna. Lagret ca 0,1 m tjockt. I Ö angränsande mot berg i dagen.	Brända ben, keramik.	Eventuellt en sekundär begravning i förhållande till det större brandlagret.
1:2	Stolphål (?)	1 x 1	Centralt i A1 en stolphålsliknande anläggning med ett stenfritt parti inom en stenkrets bestående av 0,45-0,2 m stora stenar. Fyllning bestående av lucker, brun mylla/mo.		Anl eventuellt yngre än A1.
2	Härdrest	1 x 1	Stenfri fyllning bestående av svart till mörkbrun mo med skärvig och skörbränd sten. Ca 0,1 m djup. Väl avgränsad mot omkringliggande ljusbrun mo.		
3	Härdrest	0,8 x 0,5	Stenfri fyllning bestående av svart till mörkbrun mo med skärvig och skörbränd sten. Ca 0,1 m djup. Väl avgränsad mot omkringliggande ljusbrun mo.	Järnfragment (sannolikt rester av en sölja).	
4	Stensättning	5 x 5	Rund stensättning belägen i SV-slutning bevuxen av almträd. I den SV delen en tydlig kantkedja bestående av 0,3-0,8 m stora stenar.		Anl ej känd sedan tidigare.

Bilaga 4. Fyndlista

Id	Anl	Fyndtyp	Antal fragment	Vikt i gr	Fyndläge	Anmärkning
1	1:1	Keramik	11	101,4		
2	1:1	Keramik	13	393,8		
3	1:1	Keramik	335	786,2		
4	1:1	Keramik	7	36,4		
5	1	Keramik	1	1,5	SSV-kanten	
6	1	Keramik	1	4,4	SV-kvadranten	I brandlager
7	1	Keramik	2	10,4	SÖ-kvadranten	I brandlager
8	1	Keramik	5	38,7	SÖ-kvadranten	
9	3	Järnfragment	3	8,4		Troligen del av sälja.
10	1	Järnfragment	1	1,9	SÖ-kvadranten	Möjlig brodd.
11	1	Järnbrodd	1	10,8	SÖ-kvadranten	I brandlager
12	3	Järnfragment	5	7,4		Troligen del av sälja.
13	1	Keramik	1	0,8	SÖ-kvadranten	
14	1	Keramik	1	0,1	SÖ-kvadranten. I brandlager.	
15	1	Kvarts	1	1,8	SÖ-kvadranten	Rensfynd.
16	1:1	Kvarts	1	1		
17	1	Fyrflikigt beslag	3		SÖ-kvadranten. I brandlager.	Ursprunglig storlek ca 18x18 mm. Hakar på undersidan. Slingerornamentik.
18	1	Fyrflikigt beslag	2		SÖ-kvadranten. I brandlager.	Ursprunglig storlek ca 18x18 mm. Hakar på undersidan. Slingerornamentik.
19	1	Fyrflikigt beslag	6		SÖ-kvadranten. I brandlager.	Hakar på undersidan. Slingerornamentik.
20	1	Katthuvudformat beslag	1		SÖ-kvadranten. I brandlager.	Ca 10x10 mm. Delvis fragmentariskt. Hakar på undersidan. Ornametik.
21	1	Fyrflikigt beslag	2		SÖ-kvadranten. I brandlager.	Ursprunglig storlek ca 18x18 mm. Hakar på undersidan. Slingerornamentik.
22	1	Katthuvudformat beslag	3		SÖ-kvadranten. I brandlager.	Hakar på undersidan. Ornametik.

Bilaga 5. Bältesväska

Bilaga 6. Osteologisk analys

Benen från Vällsta, Raä 84, Eds socken, Uppland

Genomgången material bestod av 348 väl brända fragment med en sammanlagd vikt av 84,8 gram. Benen var genomgående väl brända med en vit inre yta.

Det gick att identifiera en yngre vuxen individ (Adultus 18-44 år) men ingen könsbedömning gick att genomföra då det saknades sådana delar i materialet.

Materialet gav överlag ett uniformt intryck förutom en påse (id nr 21) vilken hade ett avvikande innehåll. Här befanns de identifierade människobenen vara klenare och betydligt tunnare än benen från övriga påsar. Ålder kunde med en viss tvekan kunna sättas till Infans II/Juvenilis (5-14/10-24 år). Vidare identifierades rörben av hund.

Stockholm 2003-08-21

Margareta Boije

Id nr	Art	Bendel	Fragment	Vikt(gram)
17	Människa	strällben	1	1,6
	Obestämt		3	0,1
	SUMMA		4	1,7
18	Människa	långa rörben	18	13,6
		kranium	4	1,6
		revben	1	0,1
	Obestämt		51	5,9
	SUMMA		74	21,2
19	Människa	långa rörben	5	1,9
		kranium	1	0,2
	Obestämt	5	0,2	
	SUMMA		11	2,3
20	Människa	långa rörben	28	20,2
		kranium	11	3,4
		kotfragment	2	0,5
	Obestämt	64	7,4	
	SUMMA		105	31,5
21	Människa	långa rörben	12	3,8
		kranium	4	1,2
	Hund?	Strällben	1	0,7
		Långa rörben	2	0,6
	Obestämt	62	4,8	
	SUMMA		81	11,1
22	Människa?	Långa rörben	4	1,2
23	Människa	långa rörben	8	2,8
		överkäke	2	0,6
	Obestämt	23	1,9	
	SUMMA		33	5,3
24	Människa	långa rörben	12	4,6
	Obestämt	4	0,2	
	SUMMA		16	4,8
25	Människa	långa rörben	10	4,4
		kranium	1	0,5
	Obestämt	9	0,8	
	SUMMA		20	5,7
Totalt hela materialet:			348	84,8